

השפעת הירידות בשערי הבורסות בעולם על השקעות במכשירים פיננסיים בדוחות הכספיים ביניים

מחלקה מקצועית - אוגוסט 2011

לקהל לקוחותינו וידידינו שלום רב,

כידוע, לאחרונה שוקי ההון בעולם חווים ירידות מחירים חדות ומחירי ניירות ערך רבים הנסחרים בבורסות השונות ירדו בשיעורים ניכרים במיוחד מאז סוף תקופת הדיווח של הרבעון השני של שנת 2011. ירידות השערים בתקופה האמורה הינן בבחינת אירועים לאחר תאריך המאזן ביחס לדוחות הכספיים ביניים לרבעון שני 2011, שכן, בהתאם להוראות IAS 10 בדבר אירועים לאחר תאריך המאזן מדובר באירועים שאינם חייבי התאמה. דהיינו, אירועים כאמור לא יקבלו ביטוי בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השני של שנת 2011 אלא בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השלישי (כמובן בהתבסס על מצב שוקי ההון בעולם נכון לתום הרבעון השלישי).

התשובות השליליות שהתהוו כתוצאה מירידות מחירים אלה יוצרות חשיפה מהותית לירידת ערך אפשרית בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השלישי של שנת 2011 עבור אותן חברות המחזיקות בהשקעות בניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן בהתאם ל-39 IAS, כגון מניות ואגרות חוב המסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה (כאשר השינויים בשווי הוגן נזקפים לקרן הון כרווח (הפסד) כולל אחר) או כנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה (הן מניות והן מכשירי חוב) עשוי לעלות הצורך אף לבחון את האפשרות שיתכן כי יתרה קיימת של הפסד כולל אחר (קרן הון שלילית) תידרש להיות מועברת ברבעון השלישי כהפסד בדוח רווח והפסד (או בדוח על הרווח כולל, בהתאמה) בהתאם להוראות IAS 39 (זאת כמובן על סמך הערכות ואומדנים הנכונים למועד אישור הדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2011).

בנוסף, קיימת חשיפה דומה גם עבור השקעות באגרות חוב סחירות הנמדדות לפי עלות מופחתת (תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית), לדוגמה אלו המסווגות לפי IAS 39 במסגרת קבוצת הנכסים הפיננסיים המוחזקים לפדיון וזאת בשל קיומן של ראיות אובייקטיביות לירידת ערך אשר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההשקעה. בהתאם לתקן זה, הראיות כוללות סימנים לכך שלחייב (מנפיק אגרות החוב) קשיים פיננסיים, לרבות קשיי נזילות ואי יכולת לעמוד בתשלומי קרן או ריבית. במקרה זה התקן מחייב חישוב אומדן מעודכן של תזרימי המזומנים המהוונים (לפי הריבית האפקטיבית המקורית) והשוואתו לערך בספרים. במידה ואומדן זה נמוך מהערך בספרים התקן מחייב הכרה מיידיית בהפסד מירידת ערך.

יש לציין בהקשר לנושא ירידת הערך שבחינתו נדרשת להתבצע ביחס למטבע הפעילות של החברה המחזיקה את הנכס. כמו כן, ירידות השערים של ניירות ערך סחירים עשויים גם להצביע על ירידת ערך של השקעות בניירות ערך שאינם סחירים והאמור לעיל, בהתאם לסיווג הרלבנטי של ההשקעה על פי IAS 39, נכון גם למקרים אלה ודורש הפעלת שיקול דעת מתאים.

מכאן, שהאירועים האמורים מעלים את הצורך לשקול מתן גילוי מתאים כבר בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השני של שנת 2011 וזאת במסגרת הגילוי הנדרש בהתאם להוראות IAS 34 (ראה גם להלן) וכן IAS 10 עבור אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן שאינם חייבים התאמה. יש להדגיש כי בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השלישי של שנת 2011, בנוסף לשיקולים האמורים בנוגע להיבטי גילוי שווי הוגן, יבואו לידי ביטוי השלכות המדידה של השינויים בשווי הוגן של המכשירים הפיננסיים.

יש לציין כי בהתאם לתיקון ל-34 IAS אשר נכלל במסגרת פרויקט השיפורים לשנת 2010 ושמועד תחילתו הינה החל מהדוחות ביניים בשנת 2011, קיימת דרישת גילוי מחייבת, בין היתר, לגבי אירועים שהשפיעו באופן מהותי על השווי הוגן של נכסים והתחייבויות פיננסיים בין אם נמדדים לפי שווי הוגן ובין אם לפי עלות מופחתת וזאת גם עבור שינויים כאמור שחלו לאחר תאריך המאזן. דוגמה שכיחה למכשירים פיננסיים כאמור הנמדדים לפי עלות מופחתת ושיש לבחון הצורך בגילוי על השינויים בשווי הוגן (על אף שאלו אינם מקבלים ביטוי בדוחות הכספיים) הינה התחייבויות בגין אגרות חוב שהונפקו (לרבות אגרות חוב להמרה) ואשר רשומות למסחר בבורסה.

לגבי חברות אשר בחרו ביישומן המוקדם של IFRS 9 (במקום IAS 39), מהות החשיפה בגין השינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים וכן העקרונות וההנחיות שתוארו לעיל לנסיבות שיצריכו גילוי הינם דומים בעיקרם לאמור לעיל שכן נושא ירידת ערך של נכסים פיננסיים עדיין מטופל בהתאם להוראות IAS 39 (עד להשלמתו של IFRS 9 והחלפתו הסופית של IAS 39) אלא שלפי IFRS 9 הוא רלבנטי רק עבור השקעות במכשירי חוב הנמדדות לפי עלות מופחתת (תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית). בהקשר זה יצוין כי עיקר ההבדלים בנושא ירידת ערך נוגעים לעובדה שמספר קטגוריות הסיווג של נכסים פיננסיים הינו מצומצם יותר ב-IFRS 9 כך שלגבי השקעות במכשירי חוב (אגרות חוב) הנמדדים לפי עלות מופחתת או שווי הוגן האמור לעיל מתאים אך לגבי השקעות במכשירים הוניים (מניות) יתרת הפסד כולל אחר (קרן הון שלילית) לא תועבר בשום מקרה לרווח או הפסד ומשך נושא ירידת ערך לגביהן אינו רלבנטי מבחינת השפעתו על דוח רווח והפסד.

להלן דוגמאות, להמחשה בלבד, של ביאורים העשויים להיות להיות רלבנטיים בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השני של שנת 2011, בהתאם למפורט לעיל (ברבעון שלישי יש להתאים בהתחשב בהשפעות השווי הוגן קיבלו במקרים מסוימים ביטוי ברבעון זה):

- בעקבות אי הוודאות השוררת בשוקי ההון בעולם והירידות בשערי ניירות הערך בבורסה בישראל [או: התאם לפי הבורסה או הבורסות הרלבנטיות] לאחר תקופת הדיווח, חלו שינויים מהותיים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים המוחזקים בידי הקבוצה ליום 30 ביוני 2011. כתוצאה מכך נגרם לקבוצה עד מועד אישור הדוחות הכספיים ביניים הפסד המוערך בסך של כ- _____ אלפי ש"ח [אם קיימת גם השפעת מס יש לציין אותה] בגין השקעות בניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד והשקעות בניירות ערך זמינים למכירה [יש להתאים לפי המצב]. סכום זה עשוי להשתנות בהתאם לשווי הוגן הרלבנטי לתום תקופת הביניים העוקבת.
- בעקבות אי הוודאות השוררת בשוקי ההון בעולם והירידות בשערי ניירות הערך בבורסה בישראל [או: התאם לפי הבורסה או הבורסות הרלבנטיות] לאחר תקופת הדיווח, חלו שינויים מהותיים בשווי הוגן של אגרות החוב / אגרות חוב להמרה [יש להתאים לפי המצב] שהונפקו על ידי הקבוצה ומוצגים בדוחות הכספיים לפי העלות המופחתת. השווי הוגן של אגרות החוב אלו למועד אישור הדוחות הכספיים, בהתבסס על שעריהן בבורסה למועד זה, הינו כ- _____ אלפי ש"ח. ראה גם ביאור _____ לדוחות הכספיים השנתיים [יש להפנות לסעיף בביאור מכשירים פיננסיים בדוחות השנתיים בו ניתן השווי הוגן של אגרות החוב].

**בברכה,
המחלקה המקצועית**